

CZU 343.82

DOI 10.5281/zenodo.8320812

DESPRE REGIMUL SPECIAL ÎN INSTITUȚIILE PENITENCIARE

Vladislav MANEA,

doctor în drept, conferențiar universitar

Cornel OSADCII,

doctor în drept, conferențiar universitar

ABOUT THE SPECIAL REGIME IN PENITENTIARY INSTITUTIONS

Vladislav MANEA,

PhD, associate professor

Cornel OSADCII,

PhD, associate professor

În prezentul articol a fost analizată practica autohtonă cu privire la instituirea regimului special în instituțiile penitenciare. În acest sens, a fost studiat cadrul normativ care reglementează modul, condițiile și temeiurile instituirii regimului special. De asemenea, au fost analizate tipurile de restricții care pot fi aplicate și corespunderea lor cu cerințele de a asigura un echilibru între scopul urmărit și volumul propriu-zis al restricțiilor ce se impun. În final, a fost studiată practica relevantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului în partea ce vizează conformitatea instituirii unor regimuri speciale.

Cuvinte-cheie: penitenciare, condamnați, regim special, COVID-19, restricții, decizie administrativă, închisoare.

In this article, the domestic practice regarding the establishment of the special regime in penitentiary institutions was analyzed. In this sense, the normative framework that regulates the manner, conditions and grounds for the establishment of the special regime was studied. In the same way, the types of restrictions that can be applied and their correspondence with the requirements to ensure a balance between the pursued goal and the actual volume of restrictions imposed were analyzed. Finally, the relevant practice of the European Court of Human Rights was studied in the part concerning the conformity of the establishment of special regimes.

Keywords: prisons; convicted; special regime; COVID-19; restrictions; administrative decision; prison.

Introducere. Regimul de detenție reprezintă totalitatea regulilor, drepturilor, obligațiilor, activităților și măsurilor aplicabile, ce au drept scop garantarea siguranței și ordinii în penitenciar, precum și prevenirea recidivei. În prezent, noțiunea de regim are un sens îngust – se referă mai mult la respectarea programului zilei și a ordinii din penitenciar, reflectând o abordare pasivă și punitivă a executării pedepsei. Conceptul modern de regim include totalitatea activităților desfășurate în detenție, precum munca, formarea profesională sau vocațională, educația, programele de schimbare a comportamentului infracțional, consilierea, terapiile de grup, educația fizică, îndrumarea religioasă sau spirituală, activitățile sociale și culturale, precum și pregătirea pentru liberare [1, pag. 18].

Cuvântul „regim” provine de la francezul „regime”, ceea ce înseamnă mod de viață

Introduction. The detention regime represents all applicable rules, rights, obligations, activities and measures aimed at guaranteeing safety and order in the penitentiary, as well as preventing recidivism. Currently, the notion of regime has a narrow meaning – it refers more to the observance of the daily schedule and order in the penitentiary, reflecting a passive and punitive approach to the execution of the sentence. The modern concept of the regime includes all activities carried out in detention, such as work, vocational or professional training, education, criminal behavior change programs, counseling, group therapies, physical education, religious or spiritual guidance, social and cultural activities and preparation for release [1, page 18].

The word “regime” comes from the French “regime”, which means the way of life of a concrete person or a group of people. Thus,

al unei persoane concrete sau al unui grup de persoane. Astfel, regimul de executare a pedepsei, specific pentru condamnații la un anumit tip de pedeapsă, semnifică modul lor de viață și reflectă în sine conținutul acestei pedepse [2, pag. 109].

Regimul în locurile de detenție reprezintă modul de executare și de ispășire a pedepsei cu închisoarea, stabilit de lege și alte acte normative, care asigură: izolarea condamnaților, supravegherea lor permanentă, controlul asupra executării exacte și stricte a obligațiilor lor, drepturile și libertățile lor, securitatea condamnaților și a personalului, deținerea separată a diferitelor categorii de condamnați, diversele condiții de detenție, în funcție de tipul penitenciarului indicat de instanța de judecată și schimbarea condițiilor de ispășire a pedepsei [3, pag. 43].

Potrivit unor autori ruși, regimul de executare a pedepsei reprezintă un instrument de organizare a activității corecționale, care este reglementat prin normele legislației execuțional-penale, inclusiv prevederi infra-legale ale actelor normative subsidiare care reglementează modul și procedura de executare a pedepsei cu închisoarea. „Miezul” său structural se exprimă în funcționarea subiecților împuterniciți prin lege de a acționa în regim de putere publică și cuprinde următoarele trăsături specifice:

- se bazează pe managementul dreptului penitenciar și al actelor juridice de reglementare care decurg din acesta;

- se urmărește păstrarea, în cadrul legii, a procedurii de executare a pedepsei cu închisoarea;

- se asigură că participanților la raporturile juridice penitenciare li se oferă posibilitatea de a pune în aplicare prevederile și cerințele reglementate de legislația execuțională prin utilizarea mijloacelor enumerate în aceasta [4, pag. 88].

Potrivit lui P. Zidaru, „regimul de executare a închisorii, în condițiile privării de libertate, cuprinde ca elemente principale regimul de detenție, regimul de muncă, regimul de educație și instruire profesională, regimul de ordine și disciplină, precum și regimul de stimulare și recompense pe baza unei purtări bune și a muncii, toate acestea presupunând îndeplini-

the punishment execution regime, specific for those sentenced to a certain type of punishment, signifies their way of life and reflects in itself the content of this punishment [2, page 109].

The regime in places of detention represents the way of executing and serving the prison sentence, established by law and other normative acts, which ensures: the isolation of convicts, their permanent supervision, control over the exact and strict execution of their obligations, their rights and freedoms, the security of convicts and staff, the separate detention of different categories of convicts, the various conditions of detention depending on the type of penitentiary indicated by the court and the change in the conditions for serving the sentence [3, page 43].

According to some Russian authors, the regime of execution of the sentence is a tool for organizing the correctional activity, which is regulated by the rules of the execution-penal legislation, including infra-legal provisions of the subsidiary normative acts that regulate the manner and procedure of the execution of the prison sentence. Its structural “core” is expressed in the functioning of subjects empowered by law to act in the public power regime and includes the following specific features:

- it is based on the management of penitentiary law and the regulatory legal acts arising from it;

- the aim is to preserve, within the law, the procedure for executing the prison sentence;

- it is ensured that the participants in the penitentiary legal relations are given the opportunity to implement the provisions and requirements regulated by the executive legislation by using the means listed therein [4, page 88].

According to P. Zidaru, “the prison execution regime, under conditions of deprivation of liberty, includes as main elements the detention regime, the work regime, the education and professional training regime, the order and discipline regime, as well as the stimulation regime and rewards based on good behavior and work, all of which presuppose the fulfillment and execution by the subjects of the legal relationship for the execution of obligations and rights [5, p. 26].

rea și executarea de către subiecții raportului juridic de executare a unor obligații și drepturi [5, p. 26].

Conform Codului de executare, regimul de deținere în penitenciare asigură paza, supravegherea și izolarea condamnaților, executarea de către aceștia a obligațiilor lor, realizarea drepturilor și intereselor lor legitime, securitatea personală și resocializarea lor, inclusiv prin deținerea separată a diferitelor categorii de condamnați, prin diversificarea condițiilor de deținere în funcție de tipul penitenciarului stabilit de instanța de judecată și prin schimbarea condițiilor de executare a pedepsei. Există trei regimuri de deținere: inițial, comun și de resocializare, iar în privința condamnaților la detențiune pe viață: inițial, comun și înlesnit. Particularitățile fiecărui regim de deținere sunt stabilite de Codul de executare. Personalizarea prin diferențiere, individualizare și planificare a executării pedepsei este reglementată în Statutul executării pedepsei de către condamnați. Aplicarea față de condamnat a condițiilor unui regim de deținere mai sever, particular sau select nu se admite [6, art. 219 alin. (1) – (3)].

În același timp, având în vedere că în Republica Moldova există trei tipuri de instituții penitenciare (deschis, semiînchis și închis), iar particularitățile celor trei regimuri sunt diferite în funcție de tipul penitenciarului, rezultă că, de fapt, există nouă regimuri de deținere diferite, la care se mai adaugă cele trei regimuri ale detențiunii pe viață. În afara de aceasta, regimurile aplicate femeilor și minorilor sunt diferite de cele aplicate condamnaților maturi de sex masculin, prin urmare, rezultă că, *de facto*, în Republica Moldova există 18 regimuri diferite de executare a pedepsei [7, pag. 33].

Astfel, sistemul corecțional național este destul de diversificat și, *de jure*, oferă o individualizare corespunzătoare a condamnaților pe parcursul executării pedepsei, însă activitatea cotidiană poate impune adoptarea unor *măsuri restrictive generale, care se aplică în egală măsură* tuturor condamnaților din penitenciar, sau chiar la nivel național, dacă situația necesită o astfel de intervenție radicală. Pentru aceste situații, Codul de executare a reglementat o formă separată a „regimului special”, care diferă radical de celelalte regimuri generale aplicabile în cadrul sistemului

According to the Enforcement Code, the detention regime in penitentiaries ensures the guarding, supervision and isolation of convicts, the execution by them of their obligations, the realization of their legitimate rights and interests, personal security and the re-socialization of convicts, including through the separate detention of different categories of convicts, through diversification of detention conditions depending on the type of penitentiary established by the court and by changing the conditions of execution of the sentence. There are three regimes of detention: initial, common and re-socialization, and regarding those sentenced to life imprisonment: initial, common and simplified. The Enforcement Code establishes the particularities of each ownership regime. Personalization through differentiation, individualization and planning of the execution of the sentence is regulated in the Statute of the execution of the sentence by convicts. The application to the convict of the conditions of a more severe, private or selective detention regime is not allowed [6, art. 219 paragraph (1) – (3)].

At the same time, considering that in the Republic of Moldova there are three types of penitentiary institutions (open, semi-closed and closed), and the particularities of the three regimes are different depending on the type of penitentiary, it follows that, in fact, there are nine different detention regimes, to which are added the three regimes of life imprisonment. In addition, the regimes applied to women and minors alike are different from those applied to mature male convicts, therefore, it follows that, *de facto*, in the Republic of Moldova there are eighteen different regimes of execution of punishment [7, page 33].

Thus, the national correctional system is quite diversified and, *de jure*, offers an appropriate individualization of convicts during the execution of the sentence, but the daily activity may require the adoption of general restrictive measures, which apply equally to all convicts in the penitentiary, or even to national level, if the situation requires such a radical intervention. For these situations, the Execution Code regulated a separate form of regime such as the “special regime”, which differs radically from the other general regimes applicable within the execution system of the Republic of Moldova.

execuțional al Republicii Moldova.

Conform art. 220 alin. (1) din Codul de executare, în caz de calamități naturale, epidemii, epizootii, avarii, tulburări de masă, nesupunere în grup a condamnaților, luare de ostatici, conjunctură externă, război ori alte cazuri de forță majoră care pun în pericol viața sau sănătatea oamenilor, în penitenciar poate fi instituit un regim special [6]. Regimul special se instituie pe un termen de până la 30 de zile, prin Ordinul ministrului Justiției, coordonat cu Procurorul General, cu posibilitatea prelungirii termenului cu încă 30 de zile [6, art. 220 alin. (3)].

Pentru prima dată în Republica Moldova, regimul special a fost instituit relativ recent, prin Ordinul ministrului Justiției nr. 50/2020 [8]. Acest lucru s-a întâmplat în legătură cu declararea, la 11 martie 2020, de către Organizația Mondială a Sănătății a pandemiei de coronavirus (COVID-19). Ulterior, la 13 martie 2020, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică a instituit *cod roșu* la nivel național în legătură cu situația epidemiologică prin infecția cu COVID-19, iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 55/2020, pe perioada 17 martie - 15 mai 2020, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Astfel, prin Ordinul ministrului Justiției sus-menționat, în instituțiile penitenciare au fost întreprinse mai multe acțiuni de carantină și intensificare a regimului sanitaro-antiepideologic, în scopul implementării măsurilor de prevenire și control a infecției cu Coronavirus de tip nou (2019-nCoV) și din necesitatea de a interveni prompt în sistemul administrației penitenciare pentru a preveni răspândirea infecției în rândul persoanelor deținute.

În acest sens, având în vedere faptul că instituțiile penitenciare reprezintă un mediu mai vulnerabil de răspândire a infecției COVID-19, datorită concentrației ridicate a numărului de persoane într-un spațiu relativ restrâns, s-a impus *întreprinderea* unor acțiuni de intervenție orientate spre prevenirea răspândirii infecției în instituțiile penitenciare, dar, în egală măsură, și asigurarea unor condiții pentru respectarea drepturilor deținuților, în special stimularea menținerii legăturii cu familia.

Regimul special a fost menținut în perioada cuprinsă între 11 martie 2020 - 30 iu-

According to art. 220 paragraph (1) of the Execution Code, in case of natural calamities, epidemics, epizootics, accidents, mass disturbances, group disobedience of convicts, hostage-taking, external circumstances, war or other cases of force majeure that endanger life or people's health, a special regime can be instituted in the penitentiary [6]. The special regime is established for a period of up to 30 days, by order of the Minister of Justice, coordinated with the Prosecutor General, with the possibility of extending the period by another 30 days [6, art. 220 paragraph (3)].

For the first time in the Republic of Moldova, the special regime was established relatively recently, by Order of the Minister of Justice no. 50/2020 [8]. This happened in connection with the declaration, on March 11, 2020, by the World Health Organization of the coronavirus (COVID-19) pandemic. Later, on March 13, 2020, the Extraordinary National Public Health Commission instituted a red code at the national level in relation to the epidemiological situation due to the infection with COVID-19, and by Parliament Decision no. 55/2020, between March 17 and May 15, 2020, a state of emergency was declared throughout the territory of the Republic of Moldova.

Thus, by the above-mentioned order of the Minister of Justice, several quarantine actions and intensification of the sanitary-antiepideological regime were undertaken in the penitentiary institutions, in order to implement measures to prevent and control the infection with the new type of Coronavirus (2019-nCoV) and the need to promptly intervene in the prison administration system to prevent the spread of infection among the inmates.

In this sense, considering the fact that prison institutions represent a more vulnerable environment for the spread of the COVID-19 infection, due to the high concentration of the number of people in a relatively small space, the need to undertake intervention actions aimed at preventing the spread of the infection was imposed in penitentiary institutions, but equally to ensure conditions for the exercise of rights by prisoners, in particular, the stimulation of maintaining the connection with the family.

The special regime was maintained be-

nie 2023 [9]. În acest interval de timp, au fost întreprinse mai multe *măsuri de prevenire și combatere a răspândirii infecției COVID-19* în instituțiile penitenciare, și anume:

- suspendarea vizitelor și *întrevederilor*;
- acordarea *întrevederii de scurtă durată* prin intermediul sistemelor de teleconferință;
- dublarea frecvenței dreptului la *convorbiri telefonice a deținutului*;
- suspendarea primirii coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor cu produse alimentare;
- interdicția/sistarea temporară a transferurilor deținuților la cererea personală, cu excepția internării în cadrul spitalului penitenciar și în instituțiile medico-sanitare publice;
- sistarea temperată a escortărilor deținuților la sediul instanțelor de judecată, pentru participarea la ședințele de judecată (toate ședințele de judecată fiind amânate după data de 15.05.2020);
- suspendarea activităților de prestare a muncii în sistemul penitenciar (remunerată și neremunerată), cu excepția activităților de întreținere a penitenciarelor etc. [9]

În comunicatul emis, în contextul pandemiei COVID-19 și al efectelor sale asupra mediului penitenciar, înaltul Comisar pentru drepturile omului a menționat *că orice măsuri restrictive luate în legătură cu persoanele deținute trebuie să fie necesare, proporționale, nediscriminatorii, limitate în timp și controlate. Potrivit Declarației comune ale UNODC, OMS, UNAIDS și OHCHR privind COVID-19, restricțiile care pot fi impuse trebuie să fie necesare, informate cu dovezi, proporționale (adică cea mai puțin restrictivă opțiune) și non-arbitrare. Impactul perturbator al acestor măsuri ar trebui să fie atenuat în mod activ, cum ar fi printr-un acces sporit la telefoane sau comunicații digitale dacă vizitele sunt limitate. De exemplu, dacă restricțiile privind întreprinderile cu rudele și prietenii apropiați sau alte contacte cu lumea exterioară par necesare, acestea trebuie înlocuite cu metode alternative, cum ar fi accesul extins la comunicații telefonice sau video. Natura absolută a interzicerii *întrevederilor* deținuților cu rudele nu ar trebui justificată prin măsurile luate în penitenciare, inclusiv în cazul izolării din motive de sănătate [10].*

Astfel, trebuie întreprinse toate *măsuri-*

between March 11, 2020 and June 30, 2023 [9]. During this period, several measures were taken to prevent and combat the spread of the COVID-19 infection in prison institutions, and namely:

- suspension of visits and meetings;
- granting short-term meetings through teleconference systems;
- doubling the frequency of the prisoner's right to telephone calls;
- suspending the receipt of parcels, packages with provisions and food labels;
- temporary prohibition/suspension of transfers of prisoners at personal request, with the exception of hospitalization within the penitentiary hospital and in public medical and sanitary institutions;
- the moderate suspension of detainees escorting to the court premises, for participation in court hearings (all court hearings being postponed after 15.05.2020);
- suspension of work activities in the penitentiary system (remunerated and unpaid), with the exception of penitentiary maintenance activities, etc. [9].

In the press release issued in the context of the COVID-19 pandemic and its effects on the prison environment, the High Commissioner for Human Rights mentioned that any restrictive measures taken in relation to detained persons must be necessary, proportionate, non-discriminatory, limited in time and controlled. According to the UNODC, WHO, UNAIDS and OHCHR Joint Statement on COVID-19, restrictions that may be imposed must be necessary, informed by evidence, proportionate (i.e. the least restrictive option) and non-arbitrary. The disruptive impact of these measures should be actively mitigated, such as through increased access to telephones or digital communications if visits are limited. For example, if restrictions on meetings with relatives and close friends or other contacts with the outside world seem necessary, they should be replaced by alternative methods, such as extended access to telephone or video communications. The absolute nature of the ban on visits between prisoners and their relatives should not be justified by the measures taken in prisons, including in the case of isolation for health reasons [10].

Thus, all measures must be taken to pro-

le pentru protejarea dreptului la viață și la sănătatea deținuților, precum și a personalului penitenciar, însă deținuții ar trebui să aibă în continuare acces la informații, asistență juridică și mecanisme de plângere independente. Mecanismele de monitorizare a locurilor private de libertate ar trebui să poată continua să monitorizeze situația, luând măsuri de precauție pentru a nu expune oamenii la riscuri suplimentare (principiul „nu face rău”).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de vizitare este esențial pentru respectarea vieții de familie, iar administrația penitenciarului trebuie să autorizeze sau, după caz, să sprijine deținutul să mențină contactul cu membrii apropiați ai familiei [11, §6]. *În același timp, trebuie admis că unele măsuri care vizează controlul contactelor deținuților cu exteriorul sunt necesare și nu sunt incompatibile în sine cu Convenția* [12, §187].

Astfel de măsuri pot include limitarea numărului de vizite, supravegherea acestor vizite și, dacă natura infracțiunii sau elementele care caracterizează situația unui deținut justifică acest lucru, supunerea persoanei în cauză la un regim penitenciar specific sau la modalități speciale de vizitare [13, §84].

În acest context, este necesar totuși să se facă distincția pe de o parte între aplicarea în timpul anchetei a unui regim penitenciar special sau a unor dispoziții speciale pentru vizite, situație în care s-ar putea în mod rezonabil considera că măsura a fost necesară pentru a atinge scopul legitim urmărit, și prelungirea unui astfel de regim, pe de altă parte [11, §67]. Astfel, necesitatea de a prelungi regimul special trebuie evaluată cu cea mai mare atenție de către autoritățile competente [14, §2].

În mod similar, în cadrul penitenciarelor de maximă securitate, aplicarea de măsuri cum ar fi separarea fizică poate fi motivată de cerințe de securitate în vigoare în cadrul instituției respective sau de riscul ca un deținut să comunice cu organizații criminale prin intermediul membrilor de familie [15, §83-86]. *În schimb, menținerea interzicerii contactului direct nu poate fi justificată prin existența unui risc real și continuu de acest tip* [16, §117-132].

Cu alte cuvinte, statul nu poate avea toată libertatea să introducă restricții generale fără a

protect the right to life and health of prisoners, as well as prison staff, but prisoners should still have access to information, legal assistance and independent complaint mechanisms. Mechanisms for monitoring places of deprivation of liberty should be able to continue to monitor the situation, taking precautions not to expose people to additional risks (the “do no harm” principle).

According to the jurisprudence of the European Court of Human Rights, the right of visitation is essential for respecting family life, and the prison administration must authorize or, as the case may be, support the prisoner to maintain contact with close family members [11, §6]. At the same time, it must be admitted that some measures aimed at controlling prisoners’ contacts with the outside are necessary and are not in themselves incompatible with the Convention [12, §187].

Such measures may include limiting the number of visits, supervising these visits and, if the nature of the crime or the elements characterizing the situation of a detainee justify, subjecting the person in question to a specific prison regime or to special visiting methods [13, §84].

Within this context, it is still necessary to distinguish, on the one hand, between the application during the investigation of a special prison regime or special provisions for visits, in which case it could reasonably be considered that the measure was necessary to achieve the legitimate goal pursued, and the extension of such a regime, on the other hand [11, §67]. Thus, the need to extend the special regime must be evaluated with the greatest care by the competent authorities [14, §2].

Similarly, in maximum security penitentiaries, the application of measures such as physical separation may be motivated by security requirements in force within the respective institution or by the risk of an inmate communicating with criminal organizations through family members [15, §83-86]. On the other hand, maintaining the prohibition of direct contact cannot be justified by the existence of a real and continuous risk of this type [16, §117-132].

In other words, the state cannot have all the freedom to introduce general restrictions

prevedea o doză de flexibilitate care să permită să se stabilească dacă restricțiile aduse în fiecare caz particular sunt cu adevărat oportune sau necesare [17, §254-255].

Finalmente, trebuie să recunoaștem că măsurile aplicate în contextul infecției COVID-19 în cadrul sistemului administrației penitenciare s-au dovedit a fi eficiente, fapt ce a permis prevenirea dezvoltării focarelor de răspândire a infecției în mediul penitenciar. Menționăm că restricții similare au fost aplicate în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene [18].

Conform datelor Administrației Naționale a Penitenciarelor, în perioada 11 martie 2020 - 11 martie 2021, în rândul persoanelor private de libertate au fost diagnosticate 119 cazuri, dintre care 30 active, forme ușoare. Printre principalele măsuri întreprinse în contextul pandemiei COVID-19, se enumeră: instituirea regimului special de activitate în cadrul sistemului administrației penitenciare; desfășurarea sistematică a orelor informative cu persoanele private de libertate în vederea conștientizării riscurilor asociate infecției și a comportamentului preventiv necesar de a fi adoptat pentru prevenirea oricărei situații de risc; intensificarea regimului sanitaro-antiepideologic în toate instituțiile subordonate ANP; distribuirea în toate subdiviziunile structurale și instituțiile penitenciare de măști, dezinfectanți, mănuși, combinezoane de protecție etc.

Toate instituțiile penitenciare au elaborat și aprobat planuri de acțiuni în situații de criză, fiind extinsă Secția de boli infecțioase din Penitenciarul nr.16-Pruncul, cu 36 de paturi în Secția COVID-19; SAP era asigurat cu produse consumabile și echipament necesar pentru prevenirea și combaterea infecției COVID-19 (măști, mănuși, dezinfectanți, lămpi de cuarț, concentratoare de oxigen în fiecare instituție penitenciară etc.).

Testarea pentru detectarea infecției COVID-19 s-a realizat în conformitate cu procedura de prelevare a probelor pentru testare la infecția COVID-19, aprobată de Ministerul Sănătății și în conformitate cu Ordinul directorului Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 198/2020 cu privire la managementul de caz al deținuților suspecți/

without providing a dose of flexibility that allows to determine if the restrictions brought in each particular case are really appropriate or necessary [17, §254-255].

Finally, we must admit that the measures applied in the context of the COVID-19 infection within the penitentiary administration system have proven to be effective, a fact that allowed preventing the development of outbreaks of infection in the penitentiary environment. We mention that similar restrictions have been applied in most member states of the European Union [18].

According to the data of the National Administration of Penitentiaries, between March 11, 2020 and March 11, 2021, 119 cases were diagnosed among persons deprived of liberty, of which 30 were active, mild forms. Among the main measures undertaken in the context of the COVID-19 pandemic, the following are listed: the establishment of the special activity regime within the penitentiary administration system; the systematic holding of informative sessions with persons deprived of liberty in order to raise awareness of the risks associated with infection and the preventive behavior necessary to be adopted in order to prevent any risk situation; the intensification of the sanitary-anti-epidemiological regime in all institutions subordinate to the NAP; the distribution in all structural subdivisions and penitentiary institutions of masks, disinfectant, gloves, protective overalls, etc.

All penitentiary institutions have developed and approved action plans in crisis situations, the Infectious Diseases Section of Penitentiary no. 16-Pruncul has been expanded, with 36 beds in the COVID-19 Section, SAP is provided with consumables and equipment necessary for the prevention and combating the COVID-19 infection (masks, gloves, disinfectant, quartz lamp, oxygen concentrators in each penitentiary institution, etc.).

Testing for the detection of the COVID-19 infection was carried out in accordance with the procedure for taking samples for testing for the infection of COVID-19, approved by the Ministry of Health and in accordance with the Order of the director of the National Administration of Penitentiaries no. 198/2020 regarding the case management of suspected/probable

probabili, confirmați cu infecția COVID -19 în sistemul administrației penitenciare. Rezultatele obținute se datorează măsurilor întreprinse și muncii depuse de angajații sistemului administrației penitenciare, procedurilor de achiziții centralizate la nivel de sistem, precum și urmare a donațiilor recepționate din partea partenerilor de dezvoltare [19].

În acest sens, se poate concluziona că aplicarea temporară a unui regim special restrictiv, care are efect limitativ indiferent de nivelul de reeducare a condamnatului, este necesară în cazul unor situații excepționale, însă deciziile respective trebuie să respecte principiul proporționalității, în sensul că orice măsură întreprinsă de autoritățile competente de punere în executare a hotărârilor cu caracter penal trebuie să fie potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul prevederilor legale, necesară pentru atingerea acestui scop și rezonabilă lui, astfel încât să nu fie disproporțională în raport cu scopul urmărit. Măsurile întreprinse nu trebuie să prejudicieze condamnatul mai mult și pentru o durată mai mare decât este necesar.

În partea ce ține de natura actului prin care se instituie regimul special, se poate ajunge la concluzia că Ordinul ministrului Justiției este o decizie administrativă, deoarece este emis în regimul de putere publică, în baza competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor sale, care îi conferă ministrului Justiției dreptul de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile sale cu persoanele deținute în instituțiile penitenciare. Cu toate acestea, conform art. 2 alin. (3) lit. b) din Codul administrativ, prevederile acestuia nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional sau Codului penal [20].

Astfel, deciziile organului care pune în executare pedeapsa penală privativă de libertate nu constituie un act individual administrativ în sensul art. 10 din Codul administrativ, iar actele organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (*închisoare, detențiune pe viață*) pot fi contestate numai în ordinea prevăzută de art. 473¹ din Codul de procedură penală. Acest lucru rezultă și din art. 220 alin. (4) din Codul de executare.

Concluzii. *În* contextul analizei efec-

inmates, confirmed with the COVID-19 infection in the penitentiary administration system. The results obtained are due to the measures taken and the work done by the employees of the penitentiary administration system, the centralized procurement procedures at the system level, as well as following the donations received from the development partners [19].

In this sense, it can be concluded that the temporary application of a special restrictive regime, which has a limiting effect regardless of the level of re-education of the convict, is necessary in exceptional situations, but the respective decisions must respect the principle of proportionality, in the sense that any measure undertaken by the competent authorities for the enforcement of criminal judgments must be suitable for achieving the goal pursued under the legal provisions, necessary for the achievement of this goal and reasonable to it, so that it is not disproportionate in relation to the goal pursued. The measures taken must not prejudice the convict more and for a longer period than it is necessary.

In the part related to the nature of the act establishing the special regime, it can be concluded that the order of the Minister of Justice is an administrative decision, because it is issued in the regime of public power, based on the powers provided by law in order to carry out its tasks, which gives the Minister of Justice the right to impose himself with binding legal force in his relations with the persons held in penitentiary institutions. However, according to art. 2 paragraph (3) letter b) from the Administrative Code, its provisions do not apply to: legal relations of public authorities acting on the basis of the Contravention Code or the Criminal Code [20].

Thus, the decisions of the body that enforces the criminal penalty of deprivation of liberty do not constitute an individual administrative act within the meaning of art. 10 of the Administrative Code, and the acts of the body that enforces the court decision of deprivation of liberty (prison, life imprisonment), can be challenged only in the order provided by art. 473¹ of the Criminal Procedure Code. This also results from art. 220 paragraph (4) of the Enforcement Code.

Conclusions. Within the context of the

tuate, am ajuns la **concluzia că** aplicarea **temporară** a unui regim special restrictiv, care are efect limitativ indiferent de nivelul de reeducare a **condamnatului**, este necesară în cazul unor situații excepționale, însă deciziile respective trebuie să respecte principiul **proporționalității**. De asemenea, aceste măsuri nu trebuie să poartă un caracter discriminatoriu și, în **orice** caz, trebuie limitate în timp și **controlate** riguros.

Impactul perturbator al acestor **măsuri restrictive trebuie să fie atenuat în mod** activ prin **oferirea** unor alternative ale drepturilor limitate. Spre exemplu, dacă restricțiile privind întrevederile cu rudele și prietenii apropiați sau alte **contacte** cu lumea exterioară par necesare, acestea trebuie secondate de metode alternative, cum ar fi accesul extins la **comunicații telefonice** sau video.

În același timp, pe perioada instituirii regimului special, mecanismele de **monitorizare** a **locurilor** privative de libertate **în continuare** ar trebui să **poată monitoriza** situația, luând măsuri de precauție pentru a nu expune **oamenii** la riscuri suplimentare (principiul „nu face rău”).

analysis carried out, we came to the conclusion that the temporary application of a special restrictive regime, which has a limiting effect regardless of the level of re-education of the convict, is necessary in exceptional situations, but the respective decisions must respect the principle of proportionality. Likewise, these measures must not be discriminatory and, in any case, must be limited in time and rigorously controlled.

The disruptive impact of these restrictive measures should be actively mitigated by offering alternatives to limited rights. For example, if restrictions on meetings with relatives and close friends or other contacts with the outside world seem necessary, they should be replaced by alternative methods, such as extended access to telephone or video communications.

Likewise, during the establishment of the special regime, the mechanisms for monitoring places of deprivation of liberty should be able to continue to monitor the situation, taking precautions not to expose people to additional risks (the “do no harm” principle).

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. United Nations Office on Drugs and Crime, The Criminal Justice Assessment Toolkit, New York, 2006 [Citat 16.05.2023]. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/cjat_eng/CJAT_Toolkit_full_version23Mar10all.pdf;
2. Simion Carp, Cornel Osadci, Oleg Rusu, Drept execuțional penal, Tipogr. Academiei „Ștefan cel Mare”, Chișinău 2007, 447 p.;
3. Mihai Lașcu, Svetlana Mănăluța, Drept execuțional penal, Chișinău 2003, 100 p.;
4. Кулаков Н.Г., Кочедыков С.С., Организация режима в исправительных учреждениях // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2015. № 11 (61): в 3-х ч. Ч. I. С. 88-90. ISSN 1997-292X, ст. 88-90;
5. Petru Zidaru, Drept execuțional-penal, Editura Press Mihaela SRL, București, 1997, 270 p.;
6. Codul de executare nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704);
7. CRUDU Alexandr, Sistemul progresiv de executare a pedepsei – mecanism de realizare a scopului pedepsei penale. În: Legea și Viața, 2020, nr. 1(337), pag. 31-34;
8. Ordinul ministrului Justiției nr. 50/2020 cu privire la instituirea regimului special [Citat 15.05.2023]. Disponibil: https://drive.google.com/file/d/1SdX1zYOHGP1xPK4_UY3mW1m1g-lxrLs/view;
9. Datele Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la măsurile întreprinse în contextul pandemiei cu COVID-19 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://anp.gov.md/covid-19>;
10. Nota informativă la Proiectul de lege nr. 99/2021 pentru modificarea Legii nr.69 din 21.05.2020 cu privire la instituirea unor măsuri pe perioada stării de

- urgență în sănătate publică și modificarea unor acte normative [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=2f4dfc0f-59dd-46f9-be80-d86355b7f0c1>;
11. Cauza MESSINA împotriva Italiei (nr.2). Cererea nr. 25498/94. Hotărârea CtEDO din 28.12.2000 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58818>;
  12. Cauza ALIEV împotriva Ucrainei. Cererea nr. 41220/98. Hotărârea CtEDO din 29.07.2003 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61063>;
  13. Cauza HAGYÓ împotriva Ungariei. Cererea nr. 52624/10. Hotărârea CtEDO din 23.07.2013 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-118647>;
  14. Cauza BASTONE împotriva Italiei. Cererea nr. 59638/00. Hotărârea CtEDO din 11.10.2006 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76164>;
  15. Cauza LORSÉ și alții împotriva Țărilor de Jos. Cererea nr. 52750/99. Hotărârea CtEDO din 04.05.2003 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60916>;
  16. Cauza HORYCH împotriva Poloniei. Cererea nr. 13621/08. Hotărârea CtEDO din 17.07.2012 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-110440>;
  17. Cauza MOISEYEV împotriva Rusiei. Cererea nr. 62936/00. Hotărârea CtEDO din 06.04.2009 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-88780>;
  18. Briefing, Coronavirus and prisons in the EU [Citat 15.05.2023]. Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651976/EPRS_BRI\(2020\)651976_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651976/EPRS_BRI(2020)651976_EN.pdf);
  19. Comunicat, Sistemul administrației naționale a penitenciarelor la un an de luptă cu virusul COVID-19 [Citat 15.05.2023]. Disponibil: <https://anp.gov.md/index.php/node/4125>;
  20. Codul administrativ nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320, art. 466).

Despre autori:

Vladislav MANEA,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova,
e-mail: office_@maize.md
ORCID ID: 0000-0002-6622-7916*

Cornel OSADCII,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Drept penal și Criminologie”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: osadcii.cornel.alexei@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8872-0509*

About authors:

Vladislav MANEA,

*PhD, associate professor,
State University of Moldova,
e-mail: office_@maize.md
ORCID ID: 0000-0002-6622-7916*

Cornel OSADCII,

*PhD, associate professor,
Chair of "Criminal Law and Criminology",
Academy "Ștefan cel Mare" of the MIA,
e-mail: osadcii.cornel.alexei@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-8872-0509*